

MITJA ŠVIGELJ:

Gašperjev junaški čin.

Igra lutk v šestih slikah.

IV. SLIKA.

Gozd, na desni stor. Mrači se. — Nekaj časa tiš na, nato se začuje požvižgavanje, ki prihaja vse bliže in bliže.

G a š p e r (*pride z leve in preneha žvižgati*): Ojoj, prejoj! Kaj bo iz tega? Noč in dan, dan in noč, dan za dnem tavam po gozdu, kličem, iščem — nič! Bože, bože, kaj bo iz tega! Kmalu poteče mesec dni, in če se ne vrnem, bo car umrl od žalosti, minister in zdravnik pa se bosta od napuha razpočila. Škoda bi ju bilo, saj sta smešna človeka, ki se dasta imenitno potegniti za nos. — Toda carico moram prehiteti! Moram najti carično, moram, moram! — Preiskal sem že skoraj ves gozd, pa je ni nikjer. A jutri jo najdem prav gotovo, saj mora biti kje v bližini — morda je tako blizu, da me bo slišala, če jo pokličem! — Hoolahoj, haaaloo, carična, carična!... Nič, samo odmev se čuje... Pa jo morda le ni dohitela smrt, kali? Ah ne! Saj je v gozdu dovolj sadežev in dobrih jagod, hrane ima dovolj. In mogoče je kje celo našla samotno hišico. Dobri ljudje so ji postregli in postlali. O, jo že najdem, jutri jo gotovo najdem! — A joj, moj želodček mi ugovarja, joj — prejoj, vse jagode, kar jih je tu v gozdu, ga ne bi mogle potolažiti. In koliko žab bi bilo brez vode, če bi našel kje kak ribnik! Ojoj — joj! In mrači se tudi že, noč bo, kmalu bo noč in z njo mraz. O, kako je to hudo, če je človek takole sam v stiski, uhuu! — Pa, Gašper! Ležem na mehki mah in zaspim. Zaspim in pozabim na vse, na glad, žejo in utrujenost... (*Leže pod stor.*) O, kako je to mehko in prijetno! Kako blagodejno vpliva to na utrujene ude! Ha, kar zaspim, jutri bom pa vstal in poiskal carično... da, prav gotovo jo najdem... gotovo... in pol... kraljestva... (*Zaspi. Kratek molk, med katerim se popolnoma zmrači. — Nena doma se začuje piš vetra, na oder prileti 1. palček in se postavi na tla. Veter poneha.*)

P a l č e k: Pet dni me že nosi veter po gozdu, a tega ne pridiprava ni in ni. Presneto je moral brusiti pete! Pa kako tudi ne — carično je zavedel v gozd, da bi poginila, pa se je ustrašil, da pogine sam, ko je začul glas lačne zveri. In jo je ubral, da se je kar cvrlo za njim, ha — ha! — A Bog ne daj, da bi ga res napadla kakva zver! Potem bi bil ves moj trud zaman! Pa kaj — saj je vendar človek, in vsi ti ljudje imajo čudno orožje, ki bruha ogenj, dim in smrtonosne kamenčke in ki strahovito poka. Prav gotovo se je ubranil, če ga je napadla zver! O, gotovo, gotovo — in iz gozda tudi še ni mogel priti.

Čakaj, te že še dobim! — A noč je. Nič več se ne vidi. Sedaj bi bilo vsako iskanje odveč! Počakam rajši, da se zdani, pa ga poiščem in mu skočim za vrat, pa mi bo moral pokazati pot, da povedem carično na njen dom. Tako dobra je, a mi moramo pomagati dobrim ljudem! — Zdaj lepo ležem na mah, jutri pa me ponese veter dalje... (*Hoče leči pod štor in zagleda spečega Gašperja.*) A... Kdo leži tu?... To je on! Da, da, to je on. Ha-ha! Kako sem ga lepo zalotil! Premalo časa je imel, da bi pobegnul iz gozda, pa je legel in zaspal... In kako spi! Smrči, kakor bi cvilil mlad kužek. Čakaj, nepridiprav, ti že posvetim! Hej, vstani! Zbudi se!... Hm, spi kakor zmrznjen vrabec... No, vstani vendar! (*Ga sune.*) Aha, vendar!

Gašper (*se zbudi in sede*): A — oha... ha, kaj... kdo me drami? A?... Oj, tako je bilo lepo... Kam pa je izginila carična?... Prav proti meni je šla...

Palček: Bedak! Sanjal si! Vstani že vendar!

Gašper (*zagleda palčka in prestrašen poskoči*): Vrabca! Kaj pa je to? Škrat? Bog me varuj!

Palček: No, no, le počasi. Nič hudega ti ne storim, če...

Gašper: Kaj — če? Pusti me, prosim, kaj hočeš od mene? (*Odpomore si od prvega strahu.*) Ti škrat ti, kaj hočeš od mene? Zakaj me budiš?

Palček: O, le ne razburjaj se preveč in ne jezi se name! Za sedaj sem še vedno močnejši od tebe.

Gašper: Ti majčkeno, da bi bilo močnejše od mene? Saj te še videti ni!

Palček: Ti se mi posmehuješ, a? Morda ne veš, kdo sem? Čakaj, človeče, da ti malo posvetim! (*Zapleše po zraku krog Gašperja ob pišu vetra.*) Čakaj, čakaj, ti nepridiprav!

G a š p e r: Ne, ne, joj, ojoj, nikarte, prosim!

P a l č e k (*se zopet postavi na tla*): Ali si videl, kdo je močnejši?

G a š p e r: Kje pa imaš peruti?

P a l č e k: O, ha-ha! Mi palčki nimamo nič peruti.

G a š p e r: Kakor pa potem letate?

P a l č e k: Veter nas nosi, veter. — No, čakaj, zdaj bom pa jaz tebe nekaj vprašal!

G a š p e r: Kaj hočeš od mene? Vse ti povem, kar vem; česar pa ne vem, ti pa nalašč ne povem!

P a l č e k: Pokaži mi pot k carjevemu domu! Moraš mi jo pokazati prav do tja!

G a š p e r: O joj — ne, prosim — namreč...

P a l č e k: Nič ugovora! Kar hitro, sicer ti še enkrat zaplešem okrog glave!

G a š p e r: Ne, ne, pusti me, da govorim!

P a l č e k: Kaj hočeš?

G a š p e r: Jaz ti ne morem pokazati poti.

P a l č e k: Zakaj ne? Govori, govori!

G a š p e r: Ker sem prišel sem zato, da grem naprej in ne, da grem nazaj.

P a l č e k: O! Nikar ne laži! Vem, da se vračaš na carjev dom.

G a š p e r: Kako to?

P a l č e k: Ne izprašuj tako bedasto! Carično si pustil sredi gozda in zdaj se vračaš domov. Dobro vem.

G a š p e r: Ni res. To je laž!

P a l č e k: Ti!

G a š p e r: Ne, ne, če rečem, da ni res!

P a l č e k: Sama carična mi je rekla, da je tako.

G a š p e r: Kdo ti je rekel? Kdo ti je rekel?

P a l č e k: Carična.

G a š p e r: Carična! Juhuhu! Carična še živi! Kje pa je carična?

P a l č e k: Pri nas, v deželi palčkov, v podzemlju.

G a š p e r: Joj, res? Odvedi me hitro k njej, hitro, prosim!

P a l č e k: Da — sedaj pa res ničesar več ne razumem v tej zmešnjavi!

G a š p e r: Zakaj ne?

P a l č e k: Carična je vendar rekla, da si jo ti zavedel v gozd in da si zbežal nazaj proti domu.

G a š p e r: Jaz? One, baš nasprotno! Jaz sem prišel sem, da poiščem carično, ker sem obljubil carju, da mu jo privedem čez mesec dni nazaj.

P a l č e k: A tako! Kje pa je potem oni drugi nepridiprav?

G a š p e r: O, ta se je že zdavnaj vrnil na dvor! — A daj, odvedi me sedaj hitro k carični!

Palček: Pridi! Dobro se me oprimi.
 Gašper: Zakaj?
 Palček: Zletela bova kar po zraku.
 Gašper: Oh, ne!
 Palček: Ni časa, hitro! Ali se me dobro držiš?
 Gašper: D... d... da... (Veter zaveje, oba odletita v zrak.)

Zastor pade.

Moj bratec.

Naš Boštjanček,
 naš zaspanček
 ima samo zobčka dva,
 sam hoditi pa ne zna.
 V sami srajčki,
 v beli srajčki,
 kakor naši beli zajčki

iz zibelke se smehlja,
 »ata«, »mama« lepetá.
 Naš Boštjanček,
 debelušast kakor žganček,
 ljub mi je in mil,
 kmalo slepe miške
 bo z menoj lovil.

Franjo Lovšin.

Gorski mož.

Gorski mož, gorski mož
 spletel si je velik koš
 in na rame ga dejal,
 kaj vse v njega je nabral:
 tri fantiče
 prave ptiče,
 postopače,
 premetače,

godrnjavce,
 puhloglavce,
 se nad njimi je zadrl,
 vse tri v jazbino zaprl.
 Gorski mož, gorski mož
 spletel si je velik koš,
 glej ga zunaj! — Spet kriči,
 pazi, da i tebe ne dobi!

Franjo Lovšin.

